

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

04 հունիսի 2024 թվական

ք. Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահ Լիլիթ Թադևոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատի նախագահ Հովսեփ Բեդեկյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գոռ Հակոբյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահ Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, նիստում ուսումնասիրելով թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2024 թվականի հունիսի 19-ի որոշումը,

ՊԱՐԶԵՑԻՆՔ

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը 2024 թվականի մայիսի 22-ին հայցադիմում է ներկայացրել ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող

մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին բարենպաստ վարչական ակտ ընդունելուն պարտավորեցնելու պահանջի մասին:

2. ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2024 թվականի մայիսի 30-ի որոշմամբ հայցադիմումը վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2024 թվականի հունիսի 19-ի որոշմամբ գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2024 թվականի հունիսի 20-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Հղում կատարելով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 81-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 1-ին հոդվածի 1-ին մասին, 18-րդ հոդվածի 1-ին մասին, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածին, 46-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերին՝ ՀՀ վարչական դատարանը 2024 թվականի մայիսի 30-ի որոշմամբ գործը վերահասցեագրել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. «(...) Տվյալ դեպքում հայցվորը, դիմելով ՀՀ վարչական դատարան, խնդրել է պարտավորեցնել ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը ընդունել բարենպաստ վարչական ակտ «Լոկատոր» ՓԲ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին, այսինքն վեճը վերաբերում է գնումների գործընթացի հետ կապված հարաբերություններին, իսկ այդ հարաբերությունները, ինչպես արդեն նշվեց, վարչական հարաբերություններ չեն և կարգավորվում են քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները

կարգավորող օրենսդրությամբ, հետևաբար Դատարանը գտնում է, որ ներկայացված պահանջը ենթակա չէ ՀՀ վարչական դատարանում քննության»¹:

6. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 24-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերին, 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետին, 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածին, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածին, 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 16-րդ և 26-րդ հոդվածներին, 46-րդ հոդվածի 1-3-րդ մասերին, «Գնումների գործընթացի կազմակերպման կարգը հաստատելու և ՀՀ Կառավարության 2011 թվականի փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ Կառավարության 2017 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 536-Ն կարգով հաստատված թիվ 1-ին հավելվածի 2-րդ գլխի 4-րդ կետին, 3-րդ բաժնի 5-րդ կետին, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ 2010 թվականի դեկտեմբերի 3-ի թիվ ԵԱՔԴ/1369/02/09, 2011 թվականի հուլիսի 27-ի թիվ ԵԱՔԴ/0433/02/11 և 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ԵՄԴ/1029/02/14 գործերով արտահայտած իրավական դիրքորոշումներին՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2024 թվականի հունիսի 19-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) *Տվյալ դեպքում ներկայացված հայցադիմումով Հայցվորի պահանջն ուղղված է ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը, ըստ որի՝ Հայցվորը խնդրել է պարտավորեցնել ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը ընդունել բարենպասար*

¹ Տե՛ս դատական գործը, թերթեր 42, 43:

վարչական ակտ, այն է՝ հանել «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից: Այսինքն, սրացվում է, որ Հայցվորի կողմից վիճարկվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության որոշումը, որը սույն գործի դեպքում հանդես չի գալիս որպես պարզվիրաբու կամ գնահատող հանձնաժողով: Հայցվորի՝ նյութաիրավական պահանջը ուղղված է ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը, որը հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտ է և իրականացրել է գնման գործընթացում որպես պետության քաղաքականությունը մշակող լիազոր մարմնի կողմից գնման գործընթացի համակարգմանը և կազմակերպմանն ուղղված աշխատանքներ:

Հետևաբար, սույն գործով վեճը վերաբերում է հանրային իշխանական լիազորությամբ օժտված սուբյեկտի կողմից, մասնավորապես՝ պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանության պետական մարմնի հանրային իշխանական լիազորությունների իրականացմանը (գնումների գործընթացի կարգավորման և համակարգման աշխատանքների կազմակերպմանը), իսկ պահանջի հիմքում ընկած վիճելի իրավահարաբերությունը ուղղված է հանրային շահի՝ այն է՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակները վարելուն, որի հիմնական նպատակը հանրային շահի և կարիքների ապահովումն է՝ անբարեխղճ փնտրելարողներին առանձնացնելով և վերջիններիս զրկելով որոշակի ժամանակահատվածում գնումներին մասնակցելու հնարավորությունից:

Արդյունքում՝ Դատարանը եզրահանգում է, որ կողմերի միջև ծագել են ոչ թե քաղաքացիաիրավական (մասնավոր), այլ՝ հանրային

իրավահարաբերություններ, հետևաբար՝ ներկայացված հայցադիմումը ենթակա է քննության ՀՀ վարչական դատարանի կողմից»²:

Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը.

7. Սույն գործով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավոր՞ է արդյոք Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հերկությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործն ըստ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին բարենպաստ վարչական ակտ ընդունելուն պարտավորեցնելու պահանջի մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Մասնագիտացված դատարաններն են՝

1) վարչական դատարանը. (...)»:

Նույն օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը քննում է դատական կարգով քննության ենթակա բոլոր գործերը, բացառությամբ մասնագիտացված դատարանների ենթակայությանը վերապահված գործերի»:

Նույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Վարչական դատարանին են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գործերը»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Քաղաքացիական գործերը ենթակա են քննության առաջին արյանի դատարանում, բացառությամբ «Մասնկության մասին» Հայաստանի

² Տե՛ս դատական գործը, թերթեր 50-55:

Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի և հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա գործերի»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Քաղաքացիական են համարվում իրավունքի մասին վեճի հետ կապված բոլոր գործերը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանի (...) կամ Սահմանադրական դատարանի իրավասությանը վերապահված գործերի»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի համաձայն՝ «(...) 2. Դատարանը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարչական դատարանից վերահասցեագրված հայցադիմումը վարույթ ընդունելու կամ գործը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ գործի ենթակայությանը:

(...)

5. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատը գործը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից հնգօրյա ժամկետում որոշում է գործի ընդդատությունը կամ ենթակայությունը:

6. Սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված դեպքերում Վճռաբեկ դատարանի նախագահը և Վճռաբեկ դատարանի բոլոր պալատների նախագահները գործը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից տասնօրյա ժամկետում որոշում են գործի ենթակայությունը:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունելու համար Վճռաբեկ դատարանի նախագահը հրավիրում է նիստ՝ իր և Վճռաբեկ դատարանի բոլոր պալատների նախագահների մասնակցությամբ, որն իրավագոր է, եթե դրան մասնակցում են նիստին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք:

8. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունվում է նիստին ներկա անձանց ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում: Որոշմանը կողմ քվեարկած

դատավորների կազմից և նրանց կողմից որոշված դատավորը կազմում է որոշման նախագիծը:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան:

10. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված կարգով գործի ենթակայությունը սահմանելու մասին որոշում կայացվելու դեպքում չի կարող վերաքննիչ բողոք բերվել սույն օրենսգրքի 365-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 11-րդ կետի հիմքով այն պատճառարանությամբ, որ գործը ենթակա չի եղել քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ «Առաջին ատյանի դատարանը մերժում է հայցադիմումի ընդունումը, եթե գործը ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով»:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Վարչական դատարանին ընդդարյա են հանրային իրավահարաբերություններից ծագող բոլոր գործերը (...):»:

9. Նախորդ կետում վկայակոչված իրավադրույթների վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրն առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին է վերապահել այն բոլոր գործերը, որոնց քննությունը վերապահված չէ մասնագիտացված դատարաններին, այդ թվում՝ վարչական դատարանին: Միևնույն ժամանակ, օրենսդիրը սահմանել է վարչական դատարանի ընդդատության շրջանակը, որում ներառված են հանրային իրավահարաբերություններից բխող վեճերի վերաբերյալ գործերը: Փաստորեն, որևէ դատական գործի՝ վարչական կամ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում քննության ենթակա լինելու հարցը որոշվում է՝ հիմք ընդունելով այն իրավահարաբերության բնույթը (մասնավոր կամ հանրային), որից բխող վեճը հանձնվում է դատարանի քննությանը:

10. Սույն գործով վիճելի իրավահարաբերության բնույթը պարզելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել գնումների գործընթացի հետ կապված իրավահարաբերությունները կարգավորող իրավական նորմերը:

11. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 24-րդ հոդվածի 3.1-րդ մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը քննվում են Երևան քաղաքի առաջին ստրյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ *«Դատարանը հատուկ հայցային վարույթի կարգով քննում է հետևյալ գործերը՝ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված գնումների հետ կապված վեճերը»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Դատարանը սույն գլխով սահմանված կարգով քննում և լուծում է «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պարզվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների քողոքարկման հետ կապված վեճերը»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենքը կարգավորում է պարզվիրատուների կողմից ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները, սահմանում այդ հարաբերությունների կողմերի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ, 13-րդ և 23-րդ կետերի համաձայն՝ *«Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները. **գնում**՝ պարզվիրատուի հարուցմամբ՝ ընտրված մասնակցի հետ պայմանագիր կնքելու միջոցով բոլոր տեսակի ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, լիզինգը, պարզվիրատուի կողմից նվիրաբերության կարգով իրավաբանական անձանց հարկացվող*

միջոցների հաշվին ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, փոխանակման ձևով ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության ձեռքբերումը, **լիազորված մարմին՝** պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանության պետական մարմին, **գնման գործընթաց՝** գնում կատարելու նպատակով գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, իրավունքների և պարտականությունների իրագործմանն ուղղված գործողությունների ամբողջություն, ներառյալ՝ գնումների պլանավորումը, գնման առարկայի բնութագրի հաստատումը, պայմանագրի կատարումը և կառավարումը»:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն՝ «Բացառությամբ սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերով նախատեսված ընթացակարգով գնում կատարելու դեպքերի, գնումների ընթացակարգերին մասնակցելու իրավունք չունեն այն անձինք՝ որոնք հայրը ներկայացնելու օրվա դրությամբ ներառված են գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում: Մասնակիցն ընդգրկվում է նշված ցուցակում, եթե՝ խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում սրանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պարտիքատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին րվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը և մասնակիցը հրավերով և (կամ) պայմանագրով սահմանված ժամկետում չի վճարել հայրի, պայմանագրի և (կամ) որակավորման ապահովման գումարը»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Սույն հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետում նշված ցուցակը, այդ թվում՝ ռուսերեն, վարում և հրապարակում է լիազորված մարմինը: Լիազորված մարմինը մասնակցին ներառում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների

ցուցակում պարվիրատուի ղեկավարի պարճառաբանված որոշման հիման վրա: Սույն մասում նշված որոշումը պարվիրատուի ղեկավարը կայացնում է գնման ընթացակարգը չկայացած հայտարարվելու կամ կնքված պայմանագրի վերաբերյալ հայտարարությունը հրապարակելու կամ պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին հայտարարությունը հրապարակելու օրվան հաջորդող տասն օրվա ընթացքում: Որոշումը կայացվելուն հաջորդող օրը այն տրամադրվում է լիազորված մարմինն և մասնակցին: Լիազորված մարմինը մասնակցին ներառում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում որոշումն սրանալուն հաջորդող քառասուներորդ օրվան հաջորդող հինգ օրվա ընթացքում, իսկ որոշումն սրանալուն հաջորդող քառասուներորդ օրվա դրությամբ մասնակցի կողմից որոշման բողոքարկման վերաբերյալ հարուցված և չավարտված դատական գործի առկայության դեպքում՝ տվյալ դատական գործով եզրափակիչ դատական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող հինգ օրվա ընթացքում, եթե դատական քննության արդյունքով որոշման կատարման հնարավորությունը չի վերացել: (...):»:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր շահագրգիռ անձ իրավունք ունի բողոքարկելու պարվիրատուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով մինչև հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախատրակավորման հայտարարության կամ հրավերի պահանջները»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք

կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ»:

12. Սույն որոշման 11-րդ կետում վկայակոչված իրավանորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ պատվիրատուների կողմից ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են, ինչպես նաև այդ հարաբերությունների կողմերի հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանվում են «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով: Հարկ է նշել, որ գնման գործընթացը՝ գնում կատարելու նպատակով գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, իրավունքների և պարտականությունների իրագործմանն ուղղված գործողությունների ամբողջություն է, որում ներառվում են գնումների պլանավորումը, գնման առարկայի բնութագրի հաստատումը, պայմանագրի կատարումն ու կառավարումը:

Տվյալ դեպքում օրենսդիրը գնումների հետ կապված վեճերով գործերի քննության համար նախատեսել է ենթակայության և ընդդատության որոշակի կանոններ: Մասնավորապես՝ օրենսդիրը սահմանել է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը ենթակա են քննության բացառիկ տարածքային ընդդատության կարգով՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում: Ընդ որում, այդ գործերից միայն «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերի քննությունն է նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով:

Մինչույն ժամանակ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով օրենսդիրը չի բացառել առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում նաև գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերի քննությունը՝ «Գնումների

մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ պարբերությամբ սահմանելով, որ յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի *Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով* մինչև հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախատրակավորման հայտարարության կամ հրավերի պահանջները:

Բացի այդ՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասով օրենսդիրն ուղղակիորեն սահմանել է, որ *գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ*: Նման օրենսդրության բաղկացուցիչ մաս է կազմում նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարություն օրենսգիրքը:

Վերոգրյալից հետևում է նաև, որ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերը քննվում են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով, իսկ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերը ենթակա են քննության ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված ընդհանուր հայցային վարույթի կարգով:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածով օրենսդիրը կարգավորել է մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք իրենցից ենթադրում են գնման գործընթացի իրականացմանն ուղղված որոշակի գործողությունների կատարում:

Վերոգրյալից հետևում է, որ օրենսդրի նպատակն ուղղված է եղել գնումների հետ կապված հարաբերությունները որպես քաղաքացիաիրավական դիտարկելուն: Այդպիսի հարաբերություններ են նաև մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք նույնպես դիտարկվում են որպես քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների բաղկացուցիչ մաս:

13. Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- 2024 թվականի հունվարի 16-ին ՀՀ ներքին գործերի նախարարության գլխավոր քարտուղարի կայացրած՝ «Գնման գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու գործընթաց նախաձեռնելու մասին» որոշման հիման վրա ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը ներառել է գնման գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում:

- «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը 2024 թվականի մայիսի 22-ին հայցադիմում է ներկայացրել ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին բարենպաստ վարչական ակտ ընդունելուն պարտավորեցնելու պահանջի մասին³,

- վերոնշյալ գործը ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2024 թվականի մայիսի 30-ի որոշմամբ վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ այն պատճառաբանությամբ, որ սույն վեճը վերաբերում է գնումների գործընթացի հետ կապված հարաբերություններին, իսկ այդ հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն և կարգավորվում են

³ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ⁴,

- Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2024 թվականի հունիսի 19-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ սույն գործով վեճը վերաբերում է հանրային իշխանական լիազորությամբ օժտված սուբյեկտի կողմից, մասնավորապես՝ պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանության պետական մարմնի հանրային իշխանական լիազորությունների իրականացմանը (գնումների գործընթացի կարգավորման և համակարգման աշխատանքների կազմակերպմանը), իսկ պահանջի հիմքում ընկած վիճելի իրավահարաբերությունը ուղղված է հանրային շահի՝ այն է՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակները վարելուն, որի հիմնական նպատակը հանրային շահի և կարիքների ապահովումն է՝ անբարեխիղճ տնտեսավարողներին առանձնացնելով և վերջիններիս զրկելով որոշակի ժամանակահատվածում գնումներին մասնակցելու հնարավորությունից⁵:

14. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով, հիմք ընդունելով հայցի հիմքն ու առարկան՝ սույն որոշման 8-12-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ հարկ է նկատել, որ սույն գործով «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերության և լիազոր մարմնի՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության միջև ծագած վեճը ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից պատվիրատուի կայացրած որոշման հիման վրա մասնակցին

⁴ Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու վերաբերյալ է, այսինքն՝ գնումների հետ կապված իրավահարաբերությունների, որպիսիք «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ վարչական իրավահարաբերություններ չեն, և կարգավորվում են ՀՀ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարություն օրենսգրքով:

15. Վերոգրյալից հետևում է, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործն ըստ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին բարենպաստ վարչական ակտ ընդունելուն պարտավորեցնելու պահանջի մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին, հիմնավոր չէ:

Ուստի, «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և դեկլարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործն ըստ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «Լոկատոր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակից հանելու մասին բարենպաստ

վարչական ակտ ընդունելուն պարտավորեցնելու պահանջի մասին, ենթակա է
Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության
քաղաքացիական դատարանին:

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ԼԻԼԻԹ
ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀՈՎՍԵՓ
ԲԵԴԵՎՅԱՆ

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ԳՈՌ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀԱՄԼԵՏ
ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ
ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐԹՈՒՐ
ԴԱՎԹՅԱՆ